

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA REGIONÓW 2017

Województwo kujawsko-pomorskie

prof. dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska

dr Agnieszka Komor

dr Tomasz Pilewicz

dr Dariusz Turek

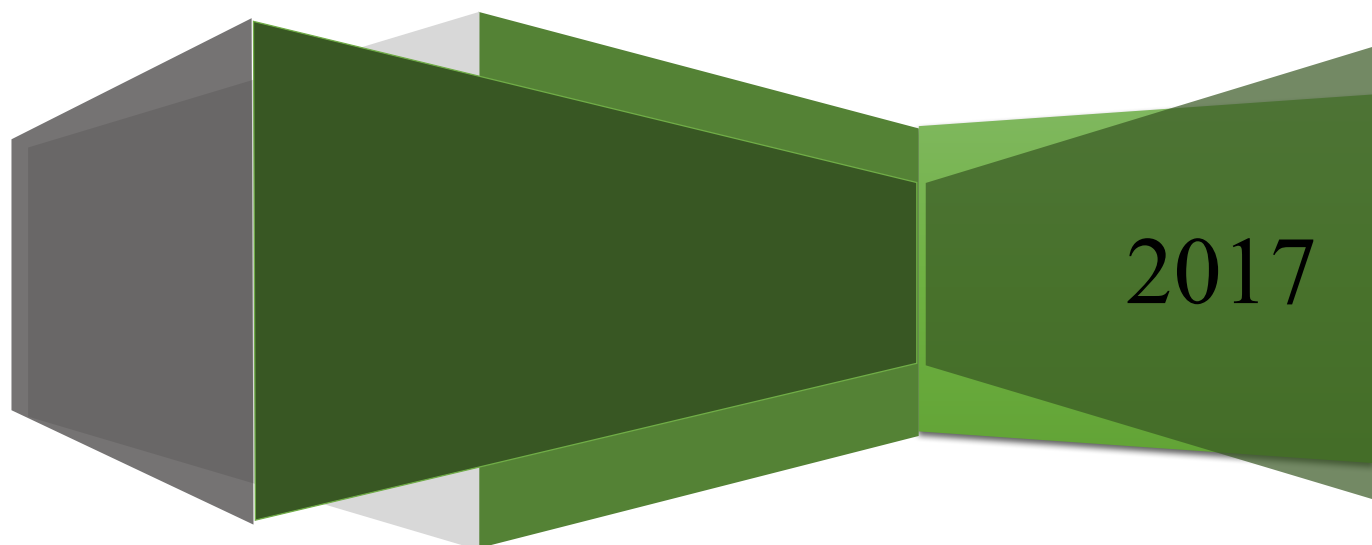
dr Patrycjusz Zarębski

mgr Mariusz Czernecki

mgr Magdalena Typa

Raport przygotowany na zlecenie
Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu S.A.
w Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

Warszawa, listopad 2017

Polska Agencja
Inwestycji i Handlu
Grupa PFR

Polska Agencja
Inwestycji i Handlu
Grupa PFR

Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A. działa na rzecz zwiększenia napływu inwestycji do Polski, rozwoju polskich inwestycji zagranicznych oraz intensyfikacji polskiego eksportu.

Wspierając przedsiębiorców, Agencja pomaga w pokonywaniu procedur administracyjnych oraz prawnych dotyczących konkretnych przedsięwzięć. PAIH pomaga m.in. w opracowaniu rozwiązań prawnych, znalezieniu odpowiedniej lokalizacji, wiarygodnych partnerów oraz dostawców.

PAIH realizuje programy dedykowane ekspansji na rynki perspektywiczne: Go China, Go Africa, Go Arctic, Go India, Go ASEAN oraz Go Iran. W celu bezpośredniego wsparcia polskich firm na miejscu inwestycji, Agencja sukcesywnie uruchamia oddziały zagraniczne.

Szczegółowe informacje na temat usług oferowanych przez PAIH dostępne są na stronie: www.paih.gov.pl

WSTĘP

Niniejszy raport powstał na zamówienie Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu jako kolejna edycja raportów atrakcyjności regionów. Raporty te są corocznie publikowane od 2008, co jest efektem wykorzystania w praktyce gospodarczej badań naukowych prowadzonych od 2002 roku, pod kierunkiem prof. dr hab. H. Godlewskiej-Majkowskiej w Szkole Głównej Handlowej, w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, w Instytucie Przedsiębiorstwa. Wszyscy Autorzy stanowią trzon zespołu, rozwijającego metodykę pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów.

Raport składa się z kilku części. W pierwszej z nich zaprezentowano w sposób syntetyczny gospodarkę województwa kujawsko-pomorskiego, zwracając uwagę na jego potencjał społeczno-gospodarczy oraz poziom i strukturę gospodarki. W tej części opracowania znajduje się tabelaryczne syntetyczne ujęcie najważniejszych informacji społeczno-gospodarczych uwzględniających ocenę atrakcyjności inwestycyjnej. Następnie zaprezentowano pozycję województwa na tle innych regionów Polski i Unii Europejskiej, zwracając szczególną uwagę na najważniejsze dla regionu rodzaje przemysłu oraz sektory wysokiej szansy.

Drugą część raportu poświęcono ukazaniu wewnętrznego zróżnicowania atrakcyjności inwestycyjnej województwa kujawsko-pomorskiego w skali powiatów i gmin. W tym celu wykorzystano wyniki badań naukowych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie odnoszące się do wszystkich gmin i powiatów w Polsce, co czyni zaprezentowane oceny powiatów i gmin porównywalnymi z ocenami innych jednostek w pozostałych województwach Polski.

Trzecia część raportu jest poświęcona prezentacji wiodących instytucji otoczenia biznesu w województwie ze wskazaniem rodzaju wsparcia dla inwestorów. Następnie ukazane jest rozmieszczenie i efekty działalności specjalnych stref ekonomicznych w województwie na podstawie zezwoleń ważnych na koniec 2016 r.

Raport wieńczy aneks, w którym ujęto zestawienie tabelaryczne ocen atrakcyjności inwestycyjnej dla powiatów i gmin województwa. Zawiera on również tabelaryczne zestawienie efektów funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych.

W pracy zastosowano dwa podejścia do atrakcyjności inwestycyjnej. Wyróżniono **potencjalną atrakcyjność inwestycyjną** definiowaną jako zespół regionalnych walorów lokalizacyjnych, które mają wpływ na osiągnięcie celów inwestora (np. w postaci kształtowania się kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, przychodów ze sprzedaży, rentowności netto oraz konkurencyjności danej inwestycji).

Ponadto zastosowano pojęcie **rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej**, rozumianej jako zdolność regionu do wykreowania satysfakcji klienta - inwestora i wywołania absorpcji

kapitału finansowego i rzeczowego w formie inwestycji. Można ją mierzyć za pomocą efektywności poniesionych nakładów kapitału.¹

Wskaźniki potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej w wersji podstawowej (PAI1) oceniają walory lokalizacyjne regionów. Są one obliczane dla jednostek różnych szczebli podziału statystycznego (gminy, powiaty, podregiony, województwa). Wskaźniki odnoszą się do całości gospodarki narodowej oraz do poszczególnych wybranych sekcji gospodarki: C - przemysłu przetwórczego, G - handlu i napraw, I - zakwaterowania i gastronomii, M - działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. Sekcje te stanowią trzon gospodarki regionalnej.

W raportach oprócz wskaźników PAI1 wykorzystano wskaźniki skonstruowane wyłącznie dla województw, w oparciu o wiele cech dostępnych od poziomu województw. Umożliwiają one znacznie szerszy kontekst ocen atrakcyjności inwestycyjnej w porównaniu do wskaźników PAI1. Są to wskaźniki grupy PAI2, opracowane na potrzeby oceny atrakcyjności inwestycyjnej w ujęciu ogólnym, czyli dla gospodarki narodowej, a także w odniesieniu do wyżej wymienionych sekcji gospodarki.

Ponadto w raporcie wykorzystano oceny rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), nawiązującej do napływu kapitału inwestycyjnego oraz efektów inwestycji, rozpatrywanych z punktu widzenia produktywności i efektywności poniesionych nakładów. Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna może być odnoszona do poziomu województw ze względu na dostępność danych statystycznych.

Zaproponowane miary są przedmiotem corocznej ewaluacji, dzięki konsultacjom z instytucjami obsługującymi inwestorów zagranicznych, jak i bezpośrednim kontaktom zespołu z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami przedsiębiorców. Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie **Instytutu Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej** (<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/struktura/ZOB/>), a także w licznych publikacjach naukowych i ekspertyzach.

¹Szerzej na ten temat m.in. w: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski jako źródło przedsiębiorczych przewag konkurencyjnych*, praca zespołowa pod red. H. Godlewskiej-Majkowskiej, Studia i Analizy Instytutu Przedsiębiorstwa, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2012; H. Godlewska-Majkowska, *Polish regions and their investment attractiveness in the EU*, w: *POLAND Competitiveness Report 2013. National and Regional Dimensions*, M. Weresa (editor), Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013, s. 299-316.

1. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARKI REGIONALNEJ WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Województwo kujawsko-pomorskie położone jest w środkowej części kraju. Wizytówką województwa jest bardzo dobrze rozwinięte rolnictwo, które stało się podstawą rozwoju inwestycji w przemysł spożywczy. Ponadto z uwagi na tradycje przemysłowe i dostosowane do jego potrzeb szkolnictwo region jest atrakcyjnym miejscem lokalizacji inwestycji przemysłowych.

Do atutów województwa należą:

- położenie w centrum Polski, gdzie krzyżują się ważne szlaki transportowe, w tym linie należące do transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T, co ułatwia dostęp do polskich rynków i dostawców, tak polskich, jak i zagranicznych,
- dobry dostęp do infrastruktury społecznej, w tym szczególnie do jednostek medycznych i uzdrowiskowo-sanatoryjnych,
- bogate zaplecze naukowo – badawcze,
- bogactwo kulturowe (liczne zabytki, wśród których na wyróżnienie zasługuje zespół staromiejski Torunia wpisany na Listę światowego dziedzictwa UNESCO) i walory przyrodnicze (Pojezierze Kujawskie z solankami), stwarzające podstawy dla rozwoju usług turystycznych i związanych z ochroną zdrowia,
- wysoko rozwinięte rolnictwo, zarówno produkcja roślinna jak i produkcja zwierzęca, stanowiące fundament rozwoju przemysłu spożywczego,
- tradycje przemysłowe, szczególnie w zakresie przemysłu chemicznego, środków transportu i elektroniki, co stanowi czynnik ułatwiający znalezienie kontrahentów, jak i absolwentów szkół wyższych i zawodowych o specjalizacjach potrzebnych inwestorom przemysłowym,
- dobre warunki do rozwoju energetyki odnawialnej,
- obecność ośrodków wspierających przepływ nowoczesnych rozwiązań z nauki do przemysłu np. Centrum Transferu Technologii w Toruniu.

Zbiorczą charakterystykę województwa zawiera tabela 1.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka gospodarki województwa kujawsko-pomorskiego

Wyszczególnienie		Województwo kujawsko-pomorskie	Polska	Udział procentowy województwa w wielkości krajowej
Potencjał rynkowy				
PKB per capita w 2014 r. (zł/osoba)		36 379	44 686	-
Liczba ludności (osoby stan na 31 XII 2016)		2 083 927	38 432 992	5,4%
Potencjał zasobów pracy				
Absolwenci szkół wyższych w 2016 r. (osoby)		16 211	364 399	4,4%
Absolwenci szkół średnich w 2016 r. (osoby)		15 197	268 502	5,7%
Liczba pracujących w 2016 r. (tysiące osób)		852	16 197	5,3%
Struktura pracujących w 2016 r.		sektor rolniczy 13,4%		10,6%
		sektor przemysłowy 31,8%		31,4%
		sektor usługowy 54,8%		58,0%
Nakłady inwestycyjne i kapitał spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie				
Nakłady inwestycyjne w 2015 r. (mln zł)		2 018,7	83 788,9	2,4%
Kapitał spółek w 2015r. (mln zł)		2 774,3	203 897,8	1,4%
Specjalne strefy ekonomiczne w województwie				
– Pomorska				
Wyróżnione powiaty i gminy wg PAII_GN				
Powiaty	Klasa A	m. Bydgoszcz, m. Toruń, m. Włocławek		
	Klasa B	m. Grudziądz		
Gminy	Klasa A	Barcin (m-w), Brodnica (m), Bydgoszcz (m), Chełmno (m), Chełmża (m), Ciechocinek (m), Golub-Dobrzyń (m), Grudziądz (m), Inowrocław (m), Osielsko (w), Solec Kujawski (m-w), Świecie (m-w), Toruń (m), Wąbrzeźno (m), Włocławek (m)		
	Klasa B	Aleksandrów Kujawski (m), Białe Błota (w), Janikowo (m-w), Kowal (m), Łysomice (w), Radziejów (m), Rypin (m), Wielka Nieszawka (w)		

Objaśnienia: (m) – gmina miejska, (w) – gmina wiejska, (m-w) – gmina miejsko-wiejska,
 PAI – potencjalna atrakcyjność inwestycyjna, RAI - rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna
 * Więcej informacji w Aneksie w tab. 4.

Źródło: opracowanie własne.

Liczba osób zamieszkujących województwo w roku 2016 to 2083927 mieszkańców, co stanowiło 5,4% ludności Polski. W województwie struktura wieku w roku 2016 przedstawiała się następująco: na wiek przedprodukcyjny przypadało 18,1% osób, produkcyjny: 62,2%, poprodukcyjny: 19,8% (Polska analogicznie: 17,9%, 61,8% i 20,2%).

Główny potencjał dla tworzenia kapitału ludzkiego w województwie stanowi 19 uczelni wyższych, w których kształcą się 59 tys. studentów, czyli 4,4% studentów w skali kraju.

Według raportu przygotowanego przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych (KEJN) dla Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w województwie kujawsko-pomorskim dwa wydziały uczelni wyższych otrzymały najwyższą kategorię naukową A +, jest to: Wydział Nauk Historycznych i Wydział Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja w Toruniu; dziewięć wydziałów otrzymało kategorię – A; dwadzieścia dwa wydziały otrzymało kategorię – B; a sześć wydziałów kategorię – C. Warto także wspomnieć, że czternaście szkół wyższych nie otrzymało żadnej kategorii przyznawanej przez KEJN (aneks, tab.5.).

W województwie do szkół zasadniczych uczęszcza 14,8% uczniów województwa, natomiast do techników 32,7%.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie była równa we wrześniu 2017 r. 10,1 %, dla porównania w Polsce – 6,8%.² Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w pierwszym półroczu 2017 wyniosło 3717,26 zł, czyli 91 % średniego wynagrodzenia w Polsce.

Województwo kujawsko-pomorskie dostarczyło w 2014 r. 4,4% produktu krajowego brutto Polski. W przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowiło to 36379 zł, przy średniej dla Polski 44686 zł. Wynik ten plasuje województwo na 10 miejscu w kraju. Dynamika wzrostu PKB w województwie w latach 2004-2014 wyniosła 172%, przy średniej dla Polski równej 185%.

W porównaniu do całego kraju, struktura zatrudnienia w województwie kujawsko-pomorskim charakteryzuje się stosunkowo niskim udziałem sektora usług 54,8% podczas gdy na sektor rolniczy i przemysłowy przypada analogicznie 13,4% i 31,8% pracujących (GUS, BDL 2017).

W strukturze przemysłu województwa kujawsko-pomorskiego ważną rolę odgrywają: produkcja artykułów spożywczych (25% wartości produkcji sprzedanej całego przemysłu województwa na koniec 2016 roku), produkcja papieru i wyrobów z papieru (12%), produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (11%), produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz produkcja wyrobów z metali (po 10%).

Tradycje przemysłowe województwa oraz korzystne położenie transportowe względem rejonów zaopatrzeniowych spowodowały, że województwo jest czołowym producentem papieru i wyrobów z papieru w skali całego kraju (18% krajowej wartości produkcji sprzedanej w 2016 roku).

² Bezrobotni oraz stopa bezrobocia wg województw, podregionów i powiatów (stan na koniec września 2017 r.) GUS.

Województwo ma też ważną pozycję wśród województw zajmujących się produkcją chemikaliów i wyrobów chemicznych (9% krajowej ich produkcji sprzedanej w 2016 roku) oraz artykułów spożywczych (7%), wyrobów z gumy i tworzyw (8%). Dostarcza ponadto około 7% krajowej produkcji wyrobów z metali oraz produkcji mebli, oraz 6% produkcji poligrafii³.

Dla inwestorów istotne znaczenie może mieć to, które sektory są postrzegane jako strategiczne przez władze województwa kujawsko-pomorskiego. Na podstawie strategii rozwoju regionalnego można do nich zaliczyć: sektor rolno-spożywczy, a także dziedziny wzmacniające innowacyjność województwa oraz rozwój otoczenia biznesu.

Ważną wskazówką dla inwestorów zainteresowanych dokonaniem w województwie kujawsko-pomorskim, może być lista tzw. sektorów wysokich szans, ustalona przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu przy współpracy z samorządem województwa kujawsko-pomorskiego w oparciu o obserwacje tendencji w zakresie napływu inwestycji do tego województwa. Są to sektory: BPO/SSC, elektroniczny, elektromaszynowy, chemiczny oraz spożywczy.

Inwestycje te mogą być lokowane w specjalnie przygotowanych na preferencyjnych warunkach atrakcyjnych lokalizacjach oferowanych przez Specjalną Strefę Ekonomiczną **Pomorską**, w następujących podstrefach:

- **SSE Pomorska**, podstrefy: Barcin (m-w), Brodnica (m), Bydgoszcz (m), Grudziądz (m), Grudziądz (w), Inowrocław (m), Janikowo (m-w), Kowalewo Pomorskie (m-w), Lipno (w), Lipno (m), Łysomice (w), Nakło nad Notecią (m-w), Pakość (m-w), Rypin (m), Solec-Kujawski (m-w), Świecie (m-w), Toruń (m), Wąbrzeźno (w), Włocławek (m).

We wszystkich wymienionych lokalizacjach inwestorzy mogą uzyskać zwolnienie z podatku dochodowego sięgające 35% - 55%, w zależności od wielkości przedsiębiorstwa - więcej na temat zasad pomocy publicznej:

http://www.paih.gov.pl/strefa_inwestora/zachety_inwestycyjne_w_sse.

2. POZYCJA WOJEWÓDZTWA NA MAPIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ POLSKI I UNII EUROPEJSKIEJ

Województwo kujawsko-pomorskie należy do relatywnie mało atrakcyjnych województw w Polsce dla inwestycji w przemysł i usługi, o czym świadczy brak uzyskania przez województwo oceny ponadprzeciętnej (klasy C) wskaźników potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej (PAI1 i PAI2) oraz rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), odnoszącej się do gospodarki regionalnej oraz rozpatrywanych sekcji gospodarki.

³ Obliczenia na podstawie Biuletynu Statystycznego Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 1. kwartału 2017 oraz Biuletynu Statystycznego z 2017 roku, www.stat.gov.pl (07.11.2017).

W roku 2015 na województwo kujawsko-pomorskie przypadało 1,4% wartości nagromadzonego kapitału podstawowego w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego. Oznacza to niewielki wzrost pozycji konkurencyjnej w latach 2005-2015 (udział w rynku liczony wartością kapitału zagranicznego w ww. spółkach wzrósł z 1,6 % do 2,9%).

W oparciu o metodykę opracowaną przez zespół Instytutu Przedsiębiorstwa w ramach badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, od czterech lat tworzona jest ocena atrakcyjności inwestycyjnej dla wszystkich regionów Unii Europejskiej. Ocena ta oparta jest na pomiarze atrakcyjności zasobów pracy, rynku oraz innowacyjności⁴. Ze względu na różną metodologię badań dla regionów w Polsce oraz regionów w Unii Europejskiej oraz zmienne uwzględnione w badaniu, ich wyniki są nieporównywalne. Dzieje się tak dlatego, że nie wszystkie dane dotyczące województw, gmin i powiatów są dostępne (np. nie wszystkie regiony posiadają aktualne informacje dotyczące infrastruktury).

W oparciu o autorskie wskaźniki Instytutu Przedsiębiorstwa można stwierdzić, że województwo kujawsko-pomorskie posiada niską klasę atrakcyjności inwestycyjnej (klasa E) na tle regionów Unii Europejskiej, zajmując 195 miejsce wśród 275 przebadanych. Województwo jest bardziej atrakcyjne niż regiony:

- **austriackie:** Burgenland;
- **belgijskie:** Prov. Hainaut, Prov. Luxembourg;
- **brytyjskie:** Cumbria, Lincolnshire, Cornwall and Isles of Scilly, West Wales and The Valleys, Highlands and Islands;
- **bułgarskie:** Severozapaden, Severen tsentralen, Severoiztochen, Yugoiztochen, Yuzhen tsentralen;
- **chorwackie:** Jadranska Hrvatska, Kontinentalna Hrvatska;
- **czeskie:** Severozápad;
- **francuskie:** Champagne-Ardenne, Picardie, Basse-Normandie, Bourgogne, Poitou-Charentes, Limousin, Guadeloupe, Guyane, Réunion;
- **greckie:** Anatoliki Makedonia, Thraki, Kentriki Makedonia, Dytiki Makedonia, Thessalia, Ipeiros, Ionia Nisia, Dytiki Ellada, Sterea Ellada, Peloponnisos, Voreio Aigaio, Notio Aigaio;
- **hiszpańskie:** Castilla-La Mancha, Extremadura, Andalucía, Región de Murcia, Canarias;
- **holenderskie:** Friesland, Drenthe, Zeeland;
- **niemieckie:** Lüneburg, Weser-Ems, Koblenz, Sachsen-Anhalt;
- **portugalskie:** Algarve, Centro, Alentejo, Região Autónoma dos Açores;
- **rumuńskie:** Nord-Vest, Centru, Nord-Est, Sud-Est, Sud - Muntenia, Sud-Vest Oltenia;

⁴ Więcej: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski na tle Unii Europejskiej*, praca zbiorowa pod red. H. Godlewskiej-Majkowskiej, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013 oraz na stronie internetowej <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/struktura/ZOB/>

- **słowackie:** Stredné Slovensko, Východné Slovensko;
- **węgierskie:** Közép-Dunántúl, Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld;
- **włoskie** Abruzzo, Molise, Puglia, Basilicata, Calabria, Sicilia, Sardegna, Umbria, Marche.

3. ZRÓŻNICOWANIE WEWNĘTRZNE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ WOJEWÓDZTW

Atrakcyjność inwestycyjna poszczególnych jednostek administracyjnych województwa jest wynikiem oceny istotnych z punktu widzenia inwestora warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej. Za czynniki te przyjmuje się: sytuację na rynku pracy, wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz społeczną, a także sytuację rynkową oraz uwarunkowania przyrodnicze.

Ocena **ryнку pracy** informuje inwestora o możliwości pozyskania pracowników do planowych przedsięwzięć gospodarczych, nadwyżce lub niedoborach tych pracowników, co pośrednio wpływa na koszty zatrudnienia.

Ocena stanu **infrastruktury technicznej** pozwala planować przedsięwzięcia gospodarcze, które wymagają przygotowania terenu inwestycyjnego w podstawowe elementy techniczne, takie jak: instalacje przesyłowe: wody, gazu, prądu, a także urządzenia ochrony środowiska w postaci oczyszczalni ścieków.

Infrastruktura społeczna oceniana jest przez pryzmat wyposażenia danej lokalizacji w budynki oraz urządzenia decydujące o jakości życia mieszkańców, czy też rozwoju kapitału ludzkiego, poprzez dostęp do edukacji, służby zdrowia, obiektów sportowo-rekreacyjnych, technologii informacyjnych, w tym Internetu.

Sytuacja rynkowa informuje inwestora o chłonności rynku, czyli liczbie potencjalnych konsumentów, a także pośrednio o ich zamożności, czyli możliwości nabywania towarów i usług.

Na potrzeby oceny atrakcyjności lokalizacji usług turystycznych i ich pochodnych, poddano ocenie **uwarunkowania przyrodnicze**, które stanowią jednocześnie istotny element kształtowania jakości życia mieszkańców.

Łączna ocena wszystkich wymienionych elementów w poszczególnych powiatach lub gminach, pokazuje przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej w województwie. Dodatkowo prezentowane są wyniki oceny dla poszczególnych obszarów gospodarki, takich jak: przemysł, handel, usługi turystyczne oraz usługi nowoczesne związane z działalnością profesjonalną, naukową oraz techniczną (rys. 1 i 2). Prezentowane na mapie

wyróżnione lokalizacje oznaczono gwiazdami, które wskazują najwyższe oceny, wspomnianych już wyżej poszczególnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Gwiazda pomarańczowa oznacza, iż powiat lub gmina uzyskała ponad przeciętną ocenę we wszystkich analizowanych obszarach (gospodarki narodowej, przemysłu, handlu, usług turystycznych oraz usług profesjonalnych) natomiast **gwiazda złota** jest najwyższym wyróżnieniem i oznacza najwyższą ocenę wszystkich analizowanych sekcji gospodarczych w danym powiecie lub gminie.

W grupie powiatów najwyżej ocenione miasta na prawach powiatu - **złote gwiazdy** to: Bydgoszcz, Toruń oraz wyróżnione **gwiazdą pomarańczową** to miasta na prawach powiatu: Grudziądz, Włocławek.

W grupie gmin miejskich najwyżej ocenione, wyróżnione:

- **złotą gwiazdą** to miasta: Bydgoszcz (m), Chełmno (m), Chełmża (m), Ciechocinek (m), Grudziądz (m), Inowrocław (m), Toruń (m), Wąbrzeźno (m), Włocławek (m),
- **gwiazdą pomarańczową** to: Aleksandrów Kujawski (m), Brodnica (m), Golub-Dobrzyń (m), Kowal (m), Lipno (m), Radziejów (m), Rypin (m).

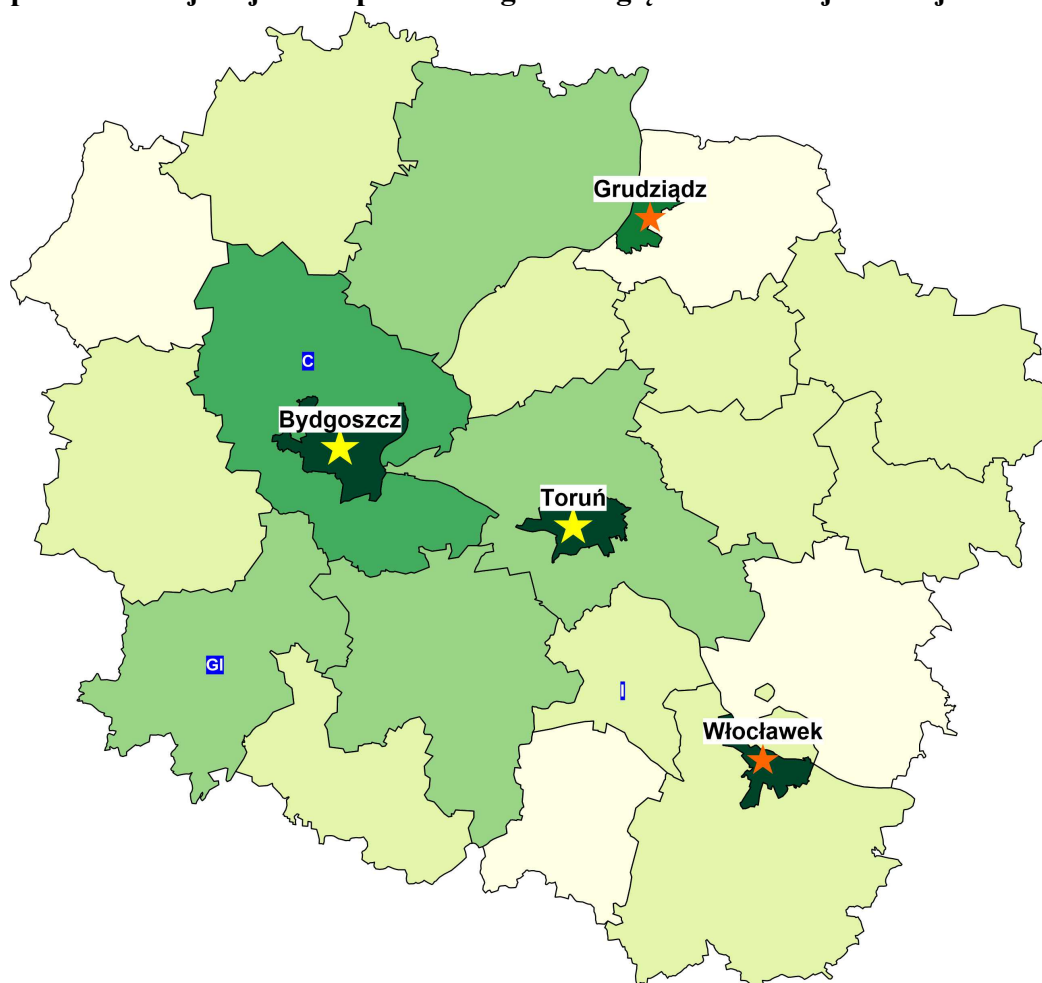
W grupie gmin wiejskich najwyżej ocenione, wyróżnione:

- **złotą gwiazdą** to: Osielsko (w),
- **gwiazdą pomarańczową** to: Białe Błota (w), Lubicz (w), Łysomice (w).

W grupie gmin miejsko-wiejskich najwyżej ocenione, wyróżnione:

- **złotą gwiazdą** to: Barcin (m-w), Solec Kujawski (m-w), Świecie (m-w),
- **gwiazdą pomarańczową** to gminy: Janikowo (m-w), Kruszwica (m-w), Nakło nad Notecią (m-w), Sępólno Krajeńskie (m-w), Tuchola (m-w), Żnin (m-w).

Rysunek 1. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej powiatów woj. kujawsko-pomorskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA POWIATÓW dla gospodarki narodowej w 2016

★ Najwyższa ocena dla wszystkich sekcji wg PKD C, G, I, M

★ Oceny ponadprzeciętne dla wszystkich sekcji wg PKD C, G, I, M

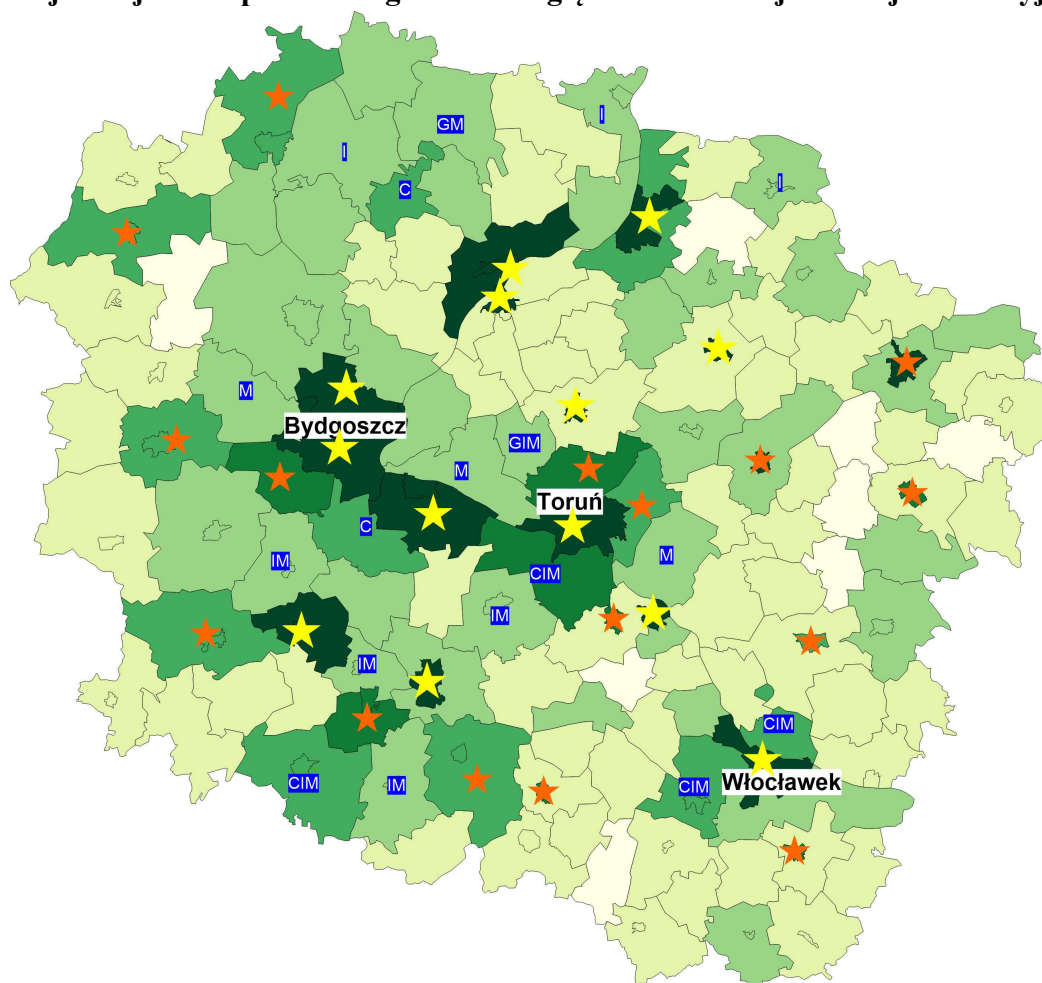
Oceny ponadprzeciętne dla poszczególnych sekcji wg PKD C, G, I, M

C Przemysł przetwórczy
G Handel i naprawy
I Zakwaterowanie i gastronomia
M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

**Powiat oznaczony złotą gwiazdą:
 Bydgoszcz, Toruń**

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 2. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej gmin woj. kujawsko-pomorskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMIN
dla gospodarki narodowej w 2016

★ Najwyższa ocena dla wszystkich sekcji wg PKD C, G, I, M
★ Oceny ponadprzeciętne dla wszystkich sekcji wg PKD C, G, I, M

Oceny ponadprzeciętne dla poszczególnych sekcji wg PKD C, G, I, M

C Przemysł przetwórczy
G Handel i naprawy
I Zakwaterowanie i gastronomia
M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

Gminy oznaczone złotą gwiazdą:

Barcin (m-w), Bydgoszcz (m), Chełmno (m), Chełmża (m), Ciechocinek (m), Grudziądz (m), Inowrocław (m), Osielesko (w), Solec Kujawski (m-w), Świecie (m-w), Toruń (m), Wąbrzeźno (m), Włocławek (m)

Źródło: Opracowanie własne.

4. WSPARCIE INSTYTUCJONALNE INWESTORA I PRZEDSIĘBIORCY W WOJEWÓDZTWIE

Rozwój instytucji otoczenia biznesu w regionie stanowi ważny czynnik jego atrakcyjności inwestycyjnej. Szczególnie istotną rolę odgrywają instytucje wspierające przedsiębiorczość, rozwiązania proinwestycyjne, komercjalizację badań naukowych i innowacyjność przedsiębiorstw.

4.1. INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU

Wśród instytucji okołobiznesowych w województwie (z wyłączeniem instytucji naukowo-badawczych), które mają wpływ na rozwój gospodarczy regionu znajdują się m.in. izby gospodarcze, stowarzyszenia, inkubatory przedsiębiorczości, parki technologiczne, centra transferu technologii, ośrodki doradztwa, instytucje finansowe oraz agencje rozwoju.

Dla inwestorów szczególnie ważnym wsparciem jest system regionalnych Centrów Obsługi Inwestora stworzony przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu S.A. w porozumieniu z marszałkami województw dla zapewnienia inwestorom kompleksowej obsługi na poziomie każdego województwa.

W województwie kujawsko-pomorskim jest to:

Centrum Obsługi Inwestora działające w strukturze
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego
www.coi.kujawsko-pomorskie.pl

Kujawsko-pomorskie Centrum Obsługi Inwestora jako Partner PAIH to: „one stop shop”, źródło potrzebnych inwestorowi informacji regionalnych, przepisów i aktów prawnych, ofert inwestycyjnych oraz aktualnych danych o gospodarce regionu, jednostka której pracownicy posiadają odpowiednie kwalifikacje do obsługi inwestorów. Personel COI działa według standardów określonych przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu S.A., został przeszkolony w Agencji i ma zapewnioną stałą pomoc merytoryczną jej pracowników.

Bardzo istotnym narzędziem wspomagającym inwestorów są Specjalne Strefy Ekonomiczne, których zasady działania oraz efekty zostały opisane w dalszej części raportu.

Zgodnie z informacjami pochodzącymi z Kujawsko-pomorskiego Centrum Obsługi Inwestora („Ankieta dotycząca atrakcyjności inwestycyjnej województwa kujawsko-pomorskiego”) na terenie województwa funkcjonowało m.in.: sześć izb gospodarczych, cztery stowarzyszenia, piętnaście inkubatorów przedsiębiorczości, osiem parków, trzy ośrodki doradztwa, osiem lokalnych punktów kontaktowych PARP, osiem instytucji finansowych oraz sześć innych instytucji okołobiznesowych.

Poniżej prezentujemy szereg wybranych instytucji okołobiznesowych w województwie kujawsko-pomorskim, które pracują na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, poprzez wspieranie rozwoju nowoczesnych technologii i pobudzanie powiązań kooperacyjnych oraz innych form współpracy. Są to:

Izba Przemysłowo-Handlowa Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Bydgoszczy (www.iph.bydgoszcz.pl)

Izba oferuje pomoc firmom członkowskim w znalezieniu partnerów handlowych (bazy danych krajowych oraz zagranicznych ofert producentów, handlowców i usługodawców), bezpłatne doradztwo prawne, usługi wywiadowni gospodarczej, usługi promocyjne (m.in. wydawanie katalogów prezentujących firmy), a także usługi szkoleniowe i usługi legalizacji dokumentów handlowych. Izba oferuje ponadto usługi związane z archiwizacją (m.in. porządkowanie archiwów zakładowych, brakowanie akt), usługi z zakresu konsultacji i wdrażania systemów zarządzania jakością, wyceny obiektów budowlanych, maszyn, urządzeń, środków transportu, opracowania raportu o firmie krajowej lub zagranicznej, a także organizuje misje gospodarcze. IPH posiada partnerów na wszystkich kontynentach, co ułatwia przepływ informacji gospodarczych i ofert handlowych. Izba - jako jednostka stowarzyszona z Centrum SOLVIT Polska - pośredniczy w rozwiązywaniu problemów polskich przedsiębiorców prowadzących działalność w innych krajach UE, którzy napotykać tam na trudności w swobodzie prowadzenia działalności gospodarczej (m.in. wynikające z kontaktów z urzędami lub instytucjami publicznymi).

Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu (www.iph.torun.pl)

Izba jest organizacją samorządu gospodarczego, zrzeszającą przedsiębiorstwa z Torunia i województwa kujawsko-pomorskiego, posiadającą oddział regionalny w Rypinie. Celem działania IPH jest wspieranie firm w ich rozwoju. Działalność Izby obejmuje m.in. realizację projektów, kierowanie stażystów do firm, kojarzenie przedsiębiorców z naukowcami, animację działania klastrów, usługi szkoleniowe i doradcze, promocję idei społecznej odpowiedzialności biznesu. Oferta Izby obejmuje m.in.: promocję eksportu (np. poprzez współpracę z izbami przemysłowo-handlowymi, ambasadami i przedstawicielstwami handlowymi wielu krajów, informowanie o aktualnych ofertach współpracy handlowej i pomoc w nawiązaniu pierwszych kontaktów biznesowych), legalizację dokumentów handlowych, wystawianie świadectw potwierdzające niepreferencyjne pochodzenie towarów, organizację misji handlowych oraz wyjazdów zbiorowych i indywidualnych na targi zagraniczne, przygotowywanie raportów o firmach i list teled adresowych polskich lub zagranicznych przedsiębiorstw, usługi szkoleniowe, informacyjne i doradcze (np. szkolenia z zakresu: prawa, finansów i rachunkowości, funduszy europejskich, handlu zagranicznego, marketingu i public relations). IPH organizuje również

warsztaty, konferencje, sympozja i seminaria. Izba opiniuje rozwiązania prawne we współpracy z Krajową Izbą Gospodarczą, oferuje pomoc w rozwiązaniu problemów przedsiębiorców wynikających z nieprawidłowego działania urzędu administracji publicznej w innym kraju UE w oparciu o system SOLVIT. Przy IPH w Toruniu działa Toruński Ośrodek Mediacji Gospodarczych, umożliwiający przedsiębiorcom rozstrzygnięcie sporów bez udziału sądu.

Business Centre Club - Loża Bydgoska. Business Centre Club - Loża Toruńska
(www.bcc.org.pl)

BCC jest organizacją przedsiębiorców i indywidualnych pracodawców. Członkowie BCC akceptują Statut organizacji zobowiązujący ich do reprezentowania wysokich norm etycznych, przestrzegania zasad kodeksu kupieckiego i działania zgodnie z ideą społecznej odpowiedzialności biznesu. Business Centre Club prowadzi aktywny lobbing gospodarczy na rzecz rozwoju gospodarki wolnorynkowej, tworzenia prawa, obrony interesów polskich przedsiębiorców. Business Centre Club reprezentuje interesy pracodawców poprzez uczestnictwo w różnorodnych gremiach, m.in. w Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, Wojewódzkich Radach Dialogu Społecznego, Radach Zatrudnienia zarówno wojewódzkich jak i powiatowych, Radzie Ochrony Pracy, Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Socjalnych, Naczelnej Radzie Zatrudnienia, Radzie Statystyki, Radzie Nadzorczej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Business Centre Club jest inicjatorem Forum Dialogu (płaszczyzny komunikowania się różnych grup społecznych) oraz propagatorem idei społecznej odpowiedzialności firm. Członkowie Loży mogą skorzystać z usług doradczych, szkoleniowych, eGiełdy współpracy (tj. platformy internetowej służącej nawiązywaniu kontaktów handlowych, kooperacyjnych, poszukiwaniu partnerów biznesowych, inwestorów oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć gospodarczych), a także otrzymują tzw. „Polisę Bezpieczeństwa”, gwarantującą pomoc w sytuacji zagrożenia interesów przedsiębiorcy.

Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości (www.inkubator.wloclawek.pl)

Zadaniem Inkubatora jest wspomaganie tworzenia oraz rozwoju podmiotów gospodarczych, pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na świadczenie usług doradczych i szkoleniowych wspierających zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstw o innowacyjnym charakterze. Założenie dotyczące innowacyjnego charakteru działalności jest związane ze spełnieniem przynajmniej jednego z następujących warunków: działalność z zastosowaniem rozwiązań technologicznych znanych i rozpowszechnionych w Polsce nie dłużej niż 5 lat, działalność polegająca na produkcji nowatorskich produktów, świadczeniu nowatorskich usług lub działalność związana z zastosowaniem nowatorskich rozwiązań organizacyjnych z punktu widzenia lokalnego rynku. Inkubator dysponuje powierzchnią biurową, magazynową, produkcyjno-usługową, a także wykładową i konferencyjną. Przedsiębiorcom inkubowanym przysługują ulgi w wysokości opłat czynszowych w stosunku do stawek komercyjnych.

Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny (www.bppt.pl)

BPPT jest zlokalizowany w południowo-wschodniej części Bydgoszczy na terenach przemysłowych i zajmuje obszar blisko 286 ha. Teren ten został objęty w całości

Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego (z przeznaczeniem na działalność usługowo-produkcyjną, składowanie i magazynowanie). Część obszaru BPPT, o powierzchni około 46 ha, włączono do Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. BPPT oferuje m.in.: tereny inwestycyjne uzbrojone w nowoczesną infrastrukturę z przeznaczeniem na sprzedaż oraz pod dzierżawę (ponad 70 ha wolnych terenów), wybór lokalizacji i podział działki zgodny z wymaganiami inwestora, bezpośrednie połączenie z drogą krajową nr 10, tereny w pobliżu lotniska i portu żeglugi śródlądowej, bezpośredni dostęp do towarowego transportu kolejowego, wsparcie w sprawnej realizacji procedur administracyjnych, pomoc w znalezieniu wykonawców i dostawców w procesie budowy a także dostęp do metropolitalnego rynku pracy. Przygotowując tereny dla inwestorów, pracownicy Parku podejmują szereg działań obejmujących m.in. wydzielenie i podział geodezyjny działek, badania hydrogeologiczne gruntów, budowę nowej i rozbudowę już istniejącej infrastruktury. Teren BPPT objęty jest możliwością zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis na tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją. Na terenie Parku inwestorzy mają zapewniony dostęp do mediów, w tym energii ciepłej. Od 2015 roku ciepło dostarcza utworzony na obszarze Parku, jeden z pierwszych w kraju, Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych „ProNatura”. Oferta Parku obejmuje ponadto wynajem biur, sal konferencyjno-szkoleniowych, przestrzeń coworkingową, usługę wirtualnego biura.

Toruński Park Technologiczny (www.technopark.org.pl)

Oferta TPT obejmuje m.in. możliwość wynajęcia powierzchni biurowych, sal szkoleniowych i konferencyjnych, pracowni komputerowej a także dzierżawy lub kupna działek inwestycyjnych. Grunty te są wyposażone w kompleksową infrastrukturę drogową i techniczną, a teren jest objęty aktualnym planem zagospodarowania przestrzennego i posiada uregulowany stan prawny. Inwestorzy mogą również liczyć na wsparcie w zakresie ułatwienia dostępu do źródeł finansowania i specjalistycznego know-how, a także do zaplecza technicznego Parku. Park został stworzony głównie z myślą o przedsiębiorcach działających w sektorze ICT. Mogą oni korzystać z bliskiego sąsiedztwa Exea Data Center (centrum przetwarzania danych zaprojektowane z myślą o rozwiązaniach Cloud Computing, tj. przetwarzania w chmurze), szkoleń z zakresu nowych technologii, doradztwa oraz pomieszczeń dostosowanych do specyfiki ich działalności. W ramach Exea Data Center działa inkubator (Exea Smart Space) oferujące przestrzeń coworkingową, biura 2-4 osobowe, sale do wynajęcia oraz strefę chill zone przeznaczoną głównie dla startupów i młodych firm technologicznych. Środowisko Parku aktywizuje przedsiębiorców na polu współpracy handlowej i technologicznej poprzez organizację międzynarodowych spotkań biznesowych firm w ramach giełd kooperacyjnych i misji handlowych, konferencji, warsztatów, seminariów dla biznesu. Na terenie Parku organizowane są szkolenia otwarte i zamknięte dla przedsiębiorców indywidualnie dopasowane do potrzeb klienta m.in. z zakresu prawa, pozyskiwania dotacji z funduszy unijnych, przygotowywania biznes planów, studiów wykonalności oraz zarządzania przedsiębiorstwem. Park oferuje aktywne wspieranie innowacji (ocenę potencjału technologicznego firmy, dobór odpowiedniego typu i pakietu usług, pomoc w opracowaniu efektywnej strategii jego rozwoju, dobór partnerów technologicznych), pomoc w zakresie pozyskania funduszy ze środków UE, usługi doradcze (m.in. z zakresu prawa UE, specyfiki

prowadzenia biznesu w strefie euro, znakowania CE oraz możliwości rozszerzenia działalności gospodarczej za granicą, uzyskiwania dofinansowania działalności gospodarczej, ochrony własności przemysłowej).

Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (www.tarr.org.pl)

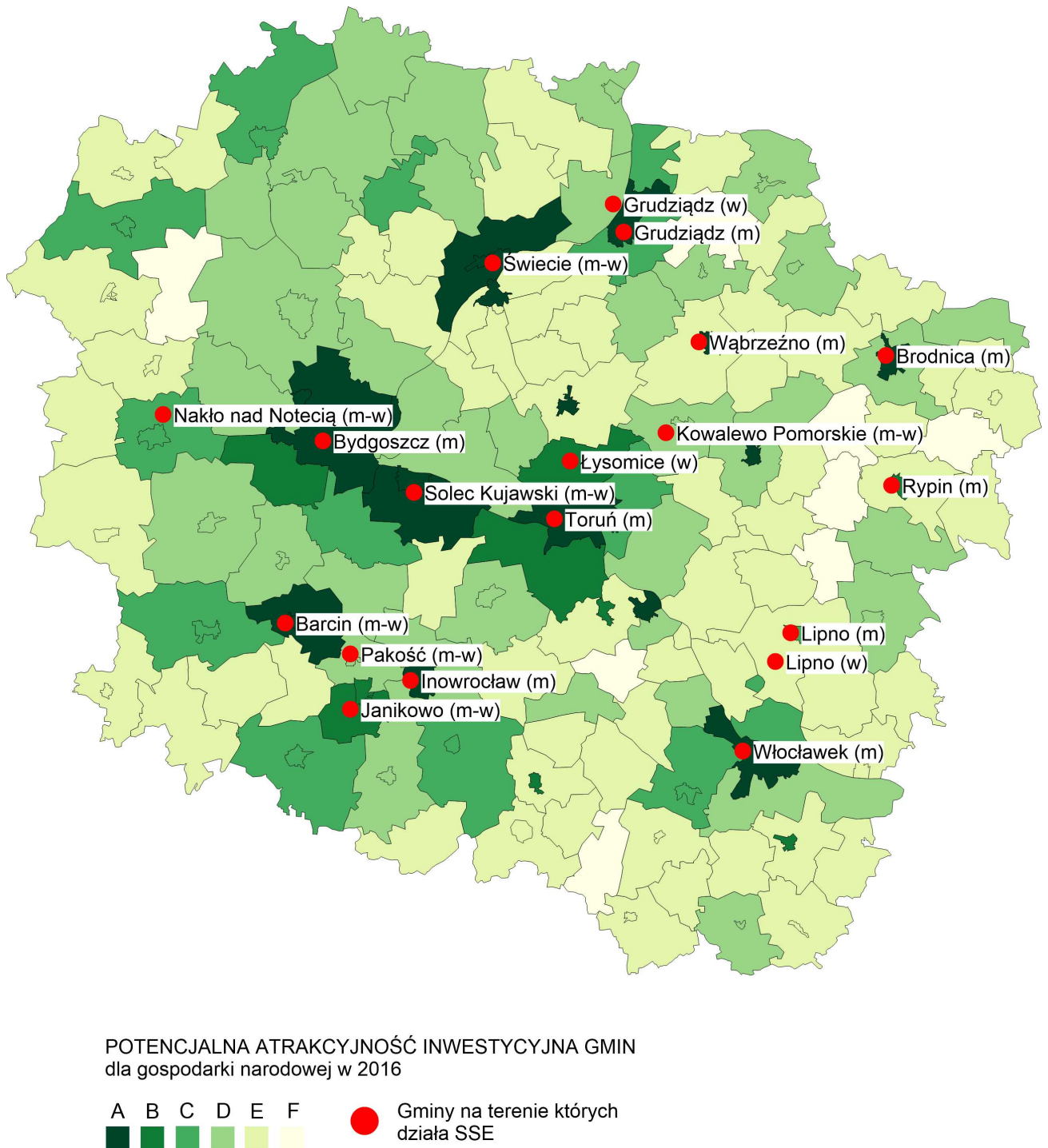
Agencja została powołana, aby realizować zadania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności w województwie kujawsko-pomorskim. TARR oferuje przedsiębiorcom wsparcie na każdym etapie prowadzenia działalności. Osobom chcącym założyć działalność gospodarczą udziela wsparcia informacyjnego oraz doradczego z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, a także pomaga pozyskać środki finansowe na rozwój firmy. Agencja wspiera i promuje rodzime firmy, ich produkty i usługi na rynkach zagranicznych, poszukuje dla nich międzynarodowych partnerów i pomaga nawiązać z nimi współpracę. TARR organizuje szkolenia, warsztaty, seminaria i konferencje. W ramach Agencji działa Regionalna Instytucja Finansująca (RIF), która pośredniczy w udzielaniu przedsiębiorcom dofinansowania na nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym, prace badawczo-rozwojowe, działalność gospodarczą w dziedzinie gospodarki elektronicznej oraz inicjatywy eksportowe firm. Agencja dysponuje bazą ofert gospodarczych ułatwiającą nawiązywanie kontaktów z potencjalnymi kontrahentami biznesowymi. TARR świadczy usługę polegającą na wyszukiwaniu ogłoszeń o przetargach publicznych w zakresie dostaw, robót budowlanych oraz usług w krajach Unii Europejskiej oraz zapewnieniu zainteresowanym przedsiębiorcom dostępu do najnowszych opublikowanych ogłoszeń w Dzienniku Urzędowym UE. W ramach realizowanych przez Agencję projektów działa Toruński Park Technologiczny oraz Centrum Przetwarzania Danych Exea Data Center.

4.2. EFEKTY FUNKCJONOWANIA SPECJALNYCH STREFY EKONOMICZNYCH W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonuje Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna. Do końca 2016 r. strefa swoim zasięgiem obejmowała nieruchomości położone na terenie 9 miast i 10 gmin - zob. rys. 3.

Nieruchomości te zaliczano do Pomorskiej SSE dopiero od 2006 r. Do końca 2016 r. przedsiębiorstwa strefowe działające w gminach kujawsko-pomorskich poniosły nakłady inwestycyjne na łączną kwotę 5,17 mld zł, co stanowi 5% wszystkich nakładów inwestycyjnych poniesionych w SSE w Polsce. W tym samym okresie przedsiębiorstwa strefowe utworzyły lub utrzymały 7,6 tys. miejsc pracy w regionie, co stanowi 2% wszystkich miejsc pracy utworzonych w strefach.

Rysunek 3. Rozmieszczenie specjalnych stref ekonomicznych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Opracowanie własne.

Największe wartościowo inwestycje napłynęły do Świecia, Włocławka i Łysomic - zob. tab. 4 w Aneksie.

W strukturze branżowej pod względem skumulowanej wartości inwestycji na podstawie zezwoleń ważnych na koniec 2016 r. dominuje produkcja papieru i wyrobów z papieru. (2,5 mld zł). Kluczowi inwestorzy z tej branży to MONDI ŚWIECIE S.A. (Holandia), Schumacher Packaging Zakład Grudziądz sp. z o.o. (Niemcy), PLASTICA sp. z o.o. (Polska).

Zgodnie z planem rozwoju Pomorskiej strefy na terenie województwa preferuje się:

- inwestorów z sektora nowoczesnych usług, branży maszynowej, elektronicznej i przetwórstwa spożywczego;
- branżę papierniczą i produkcję wyrobów na rzecz budownictwa.

ANEKS

Tabela 1. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTW DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Województwo	PAII_GN	PAII_GN	PAII_C	PAII_G	PAII_I	PAII_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel i naprawy	Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Województwa						
DOLNOŚLĄSKIE	0,398	A	A	A	B	B
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,260	D	D	E	D	D
LUBELSKIE	0,172	F	F	F	F	F
LUBUSKIE	0,251	D	D	D	C	D
ŁÓDZKIE	0,315	C	B	D	D	D
MAŁOPOLSKIE	0,359	B	B	A	B	B
MAZOWIECKIE	0,420	A	A	A	A	A
OPOLSKIE	0,262	D	D	D	D	D
PODKARPACKIE	0,238	E	E	E	E	D
PODLASKIE	0,192	F	F	E	E	E
POMORSKIE	0,333	B	B	B	A	B
ŚLĄSKIE	0,379	A	A	C	C	B
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,163	F	F	F	F	F
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,211	E	E	E	D	E
WIELKOPOLSKIE	0,329	B	B	C	D	B
ZACHODNIOPOMORSKIE	0,309	C	C	C	A	C

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, przeprowadzonych w 2017 r. pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej.

TABELA 2. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA POWIATÓW WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Powiat	PAII_GN	PAII_GN	PAII_C	PAII_G	PAII_I	PAII_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel i naprawy	Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Powiaty						
m. Toruń	0,319	A	A	A	A	A
m. Bydgoszcz	0,293	A	A	A	A	A
m. Włocławek	0,287	A	A	A	B	A
m. Grudziądz	0,268	B	B	A	B	A
bydgoski	0,238	C	C	D	D	D

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, przeprowadzonych w 2017 r. pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej.

TABELA 3. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMIN WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Gmina	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel i naprawy	Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Gminy miejskie						
Toruń (m)	0,259	A	A	A	A	A
Inowrocław (m)	0,252	A	A	A	A	A
Chełmża (m)	0,239	A	A	A	A	A
Chełmno (m)	0,238	A	A	A	A	A
Bydgoszcz (m)	0,238	A	A	A	A	A
Wąbrzeźno (m)	0,237	A	A	A	A	A
Włocławek (m)	0,231	A	A	A	A	A
Grudziądz (m)	0,231	A	A	A	A	A
Ciechocinek (m)	0,226	A	A	A	A	A
Golub-Dobrzyń (m)	0,218	A	A	A	B	A
Brodnica (m)	0,212	A	A	A	B	A
Radziejów (m)	0,208	B	B	B	A	B
Rypin (m)	0,205	B	B	B	B	A
Kowal (m)	0,198	B	B	C	B	B
Aleksandrów Kujawski (m)	0,193	B	B	B	C	B
Lipno (m)	0,179	C	C	C	C	C
Gminy wiejskie						
Osielsko (w)	0,243	A	A	A	A	A
Białe Błota (w)	0,201	B	B	B	C	B
Łysomice (w)	0,198	B	B	C	C	B
Wielka Nieszawka (w)	0,194	B	C	D	B	C
Fabianki (w)	0,183	C	C	D	C	C
Lubicz (w)	0,182	C	C	C	C	C
Nowa Wieś Wielka (w)	0,177	C	C	D	D	D
Lniano (w)	0,177	C	C	D	D	D

Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017

Grudziądz (w)	0,173	C	D	D	D	D
Gminy miejsko - wiejskie						
Solec Kujawski (m-w)	0,232	A	A	A	A	A
Świecie (m-w)	0,220	A	A	A	A	A
Barcin (m-w)	0,219	A	A	A	A	A
Janikowo (m-w)	0,194	B	B	B	B	B
Nakło nad Notecią (m-w)	0,185	C	C	C	B	B
Tuchola (m-w)	0,184	C	C	C	B	B
Kruszwica (m-w)	0,179	C	C	C	C	C
Mogilno (m-w)	0,179	C	C	D	C	C
Brześć Kujawski (m-w)	0,176	C	C	D	C	C
Żnin (m-w)	0,176	C	C	C	C	C

(m) – gmina miejska, (w) – gmina wiejska, (m-w) – gmina miejsko-wiejska

Źródło: jak do Tab. 1.

Uwaga: wszystkie wskaźniki w raporcie zostały policzone w oparciu o najbardziej aktualne dane z Banku Danych Lokalnych (2017).

TABELA 4. EFEKTY FUNKCJONOWANIA SPECJALNYCH STREF EKONOMICZNYCH NA KONIEC 2016 R.

Nazwa SSE	Powiat, gmina	Skumulowane nakłady inwestycyjne w mln zł	Liczba nowych i utrzymanych miejsc pracy	Sektory wiodące (co najmniej 20% udziału w nowych inwestycjach)
Pomorska	Powiat bydgoski, Solec Kujawski (m-w)	-	-	brak inwestycji
Pomorska	Powiat inowrocławski, Inowrocław (m)	230,38	528	pozostałe produkty górnictwa i wydobywania
Pomorska	Powiat inowrocławski, Janikowo (m-w)	43,99	506	chemikalia i wyroby chemiczne
Pomorska	Powiat inowrocławski, Pakość (m-w)	-	-	brak inwestycji
Pomorska	Powiat nakielski, Nakło nad Notecią (m-w)	-	-	brak inwestycji
Pomorska	Powiat świecki, Świecie (m-w)	1 960,86	1 374	papier i wyroby z papieru
Pomorska	Powiat zniński, Barcin (m-w)	343,36	914	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
Pomorska	Powiat m. Bydgoszcz, Bydgoszcz (m)	478,78	841	papier i wyroby z papieru, wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń, maszyny i urządzenia, gdzie indziej niesklasyfikowane
Pomorska	Powiat brodnicki, Brodnica (m)	-	-	brak inwestycji
Pomorska	Powiat golubsko-dobrzyński, Kowalewo Pomorskie (m-w)	472,61	1 241	papier i wyroby z papieru, wyroby z gumy i tworzyw sztucznych
Pomorska	Powiat grudziądzki, Grudziądz (w)	-	-	brak inwestycji
Pomorska	Powiat lipnowski, Lipno (m)	-	-	brak inwestycji
Pomorska	Powiat lipnowski, Lipno (w)	54,07	164	artykuły spożywcze
Pomorska	Powiat rypiński, Rypin (m)	82,07	112	artykuły spożywcze

Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017

Pomorska	Powiat toruński, Łysomice (w)	552,23	971	wyroby z gumy i tworzyw sztucznych, komputery, wyroby elektroniczne i optyczne
Pomorska	Powiat wąbrzeski, Wąbrzeźno (m)	-	-	brak inwestycji
Pomorska	Powiat m. Grudziądz, Grudziądz (m)	392,50	513	drewno i wyroby z drewna i korka, z wyłączeniem mebli; wyroby ze słomy i materiałów w rodzaju stosowanych do wyplatania, papier i wyroby z papieru
Pomorska	Powiat m. Toruń, Toruń (m)	-	-	brak inwestycji
Pomorska	Powiat m. Włocławek, Włocławek (m)	559,09	471	chemikalia i wyroby chemiczne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

TABELA 5. WYKAZ UCZELNI WYŻSZYCH, WYDZIAŁÓW ORAZ PRZYZNANYCH KATEGORII PRZEZ MINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Nazwa szkoły	Kategoria MNiSW
Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy	B – Wydział Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku
	B – Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej
	B – Wydział Instrumentalny
	B – Wydział Wokalno-Aktorski
Bydgoska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy	b.d.
Kolegium Jagiellońskie – Toruńska Szkoła Wyższa	b.d.
Kujawska Szkoła Wyższa we Włocławku	b.d.
Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy	C – Centrum Studiów Zaawansowanych i Badań Naukowych
	C – Instytut nauk ekonomicznych
	B – Instytut Prawa
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku	b.d.
Toruńska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości z siedzibą w Toruniu	b.d.
Uczelnia im. Edwarda Herzberga z siedzibą w Grudziądzu	b.d.
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	A – Wydział Pedagogiki i Psychologii
	B – Wydział Administracji i Nauk Społecznych
	B – Wydział Nauk Przyrodniczych
	B – Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki
	B – Instytut Edukacji Muzycznej
	A – Wydział Humanistyczny
	B – Wydział Kultury Fizycznej, Zdrowia i Turystyki
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	A – Wydział Humanistyczny
	A – Wydział Teologiczny
	A + – Wydział Nauk Historycznych
	B – Wydział Nauk Pedagogicznych
	A – Wydział Politologii i Studiów Międzynarodowych
	A – Wydział Chemii
	A – Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej
	B – Wydział Matematyki i Informatyki
	A+ – Wydział Sztuk Pięknych
	B – Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy; Wydział Lekarski
	B – Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy; Wydział Farmaceutyczny

	B – Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy; Wydział Nauk o Zdrowiu
	B – Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
	A – Wydział Filologiczny
	A – Wydział Prawa i Administracji
	B – Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
	A – Wydział Nauk o Ziemi
Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy	C – Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt
	B – Wydział Rolnictwa i Biotechnologii
	C – Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska
	B – Wydział Telekomunikacji, Informatyki i Elektrotechniki
	B – Wydział Technologii i Inżynierii Chemicznej
	B – Wydział Inżynierii Mechanicznej
	B – Wydział Zarządzania
Wyższa Pomorska Szkoła Turystyki i Hotelarstwa z siedzibą w Bydgoszczy	b.d.
Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu	C – Wydział finansów i zarządzania
Wyższa Szkoła Demokracji z siedzibą w Grudziądzu	b.d.
Wyższa Szkoła Filologii Hebrajskiej w Toruniu	b.d.
Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	C – Kolegium nauk medycznych
Wyższa Szkoła Języków Obcych w Świeciu	b.d.
Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu	b.d.
Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu w Bydgoszczy	b.d.
Wyższa Szkoła Służb Lotniczych z siedzibą w Bydgoszczy	b.d.
Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Dziennika Urzędowego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Warszawa, dnia 9 lipca 2014 r.; Pozycja 38; Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 lipca 2014 roku; o przyznanych kategoriach naukowych jednostkom naukowym.

Korekta raportu: Paulina Mechło

Redaktor pomocniczy: Wojciech Sabat